

meis, etc., ut ponderavit Paul., ad Heb. 2; et inferius similiter introducit Patrem dicentem Filio: *Ea utero ante luciferum genui te*. Statim vero mutata persona, David inquit: *Juravit Dominus, et non poenitebit eum, tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech*. Nullius enim regnum vel sacerdotium æternum esse potest, nisi solius Christi. Unde facile convincuntur Hebræi, qui de Abraham vel David Psalmum hunc interpretantur; in neutrum enim eorum convenire possunt omnia, quæ de Domino, ad quem Dominus locutus est, in hoc Psalmo dicuntur. Addendum vero est sacerdotem in eo testimonio proprie sumi; hæretici enim, et nonnulli ex Hebræis dicunt solum significare regem aut principem; sæpe enim in Scriptura vox hæc in hac significatione sumitur; 2 Regum 8, filii David, *sacerdotes* dicuntur, id est, viri principes, ut constat ex simili loco, 4 Paralip. 18; neque enim esse poterant proprii sacerdotes, cum non essent de tribu Levi. Vel certe dicunt significare cultorem Dei, quod etiam significare solet illa vox, ut Exod. 19: *Eritis mihi in regnum sacerdotale*. Sed imprimis neutra harum significationum propria est, sed translata, et ideo non est ad illas recurrendum, quando littera non cogit; sed proprietas est tenenda verborum; alias nullum certum sensum in Scriptura habere possemus. Præsertim quod nulla earum significationum quadrat cum loco Genesis 14, ad quem alludit David in dictis verbis. Quod enim ibi non significet regem, constat, tum quia jam fuerat dictus *rex*, et postea dicitur *sacerdos*; sunt ergo duo distincta; tum etiam quia non ita commode exponi potest, *rex Dei altissimi*, sicut, *sacerdos Dei altissimi*, nisi recurrendo ad alios metaphoricos sensus, ut *rex Dei* dicatur, id est, rex magnus, rex insignis, sicut, Genesis 23, Abraham dicitur *princeps Dei*. Neque etiam significare potest solum cultorem Dei, quia hæc non fuisset sufficiens ratio aut oblatis sacrificii, aut excellentioris dignitatis, propter quam et benedixit Abraham, et ab illo decimas recepit tanquam major, cum tamen Abraham etiam esset eximius cultor Dei. Præterea verbum illud David: *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech*, satis aperte indicat sermonem esse de vero ac proprio ordine sacerdotali. Denique Paul., ad Heb. 7, ita intellexit, et omnes Patres supra citati ita exponunt.

12. *Christus quomodo sacerdos secundum ordinem Melchisedech.* — *Melchisedech figura Christi, quomodo.* — Dico secundo: Christus

dicitur sacerdos secundum ordinem Melchisedech, in ratione representati et representantis. Explicatur: non enim potest dici sacerdos secundum illum ordinem, quia habuerit sacerdotium formaliter ejusdem rationis, hoc enim falsum esse, supra ostensum est; nec quia sacerdotium Christi fuerit participatum, vel institutum a Melchisedech, cum sacerdotium Christi fuerit multo excellentius, et altioris ordinis et originis; dicitur ergo Christus sacerdos, quodam excellentissimo genere sacerdotii æterni, cujus typum et singularem figuram gessit Melchisedech; et hac ratione dicitur Christus sacerdos secundum illum ordinem. Ita colligitur ex citatis Patribus, et ex Paulo, ad Heb. 7, qui hac ratione dixit Melchisedech fuisse assimilatum Filio Dei, quia fuit figura ejus; explicat autem Paulus multa, in quibus Melchisedech figuravit Christum. Primum, in nominis notatione, dicitur enim *Melchisedech*, id est, *Rex justitiæ*. Solus enim Christus est verus justitiæ rex, et essentialiter ut Deus, et secundario in quantum homo, *quia judicabit populum in justitia*, ut dicitur Psalm. 71, et quia per eum facta est justitia, ut ibidem dicitur; ex perfecta enim justitia Deo satisfecit. Secundo, ex notatione officii, dicitur enim *Rex Salem*, id est, *Rex pacis*; Christus enim est vera pax nostra, nam *per sanguinem suum pacificavit quæ in caelis et in terra sunt*, ad Ephes. 2, et ad Coloss. 1, et Rex celestis Jerusalem, ubi est vera pax, Psalm. 147. Tertio, quia Melchisedech introducit, *sine patre, et sine matre*, ad significandum Christi divinitatem, et humanitatem, quia in quantum Deus matre, in quantum homo vero, patre caret, ut supra cum Nazianz., Chrysost., et aliis Patribus exposuimus. Quarto similiter introducit Melchisedech, *neque initium dierum, neque finem vitæ habens*, quia in Scriptura, neque initium, neque finis ejus commemoratur, neque quod aliquis illi in sacerdotio successerit, quo significata est æternitas sacerdotii Christi, cui aliud non successit, sed perpetuum manet, ut supra circa litteram D. Thom. explicatum est. Quinto, excellentius fore sacerdotium Christi, quam legale, in eo præfiguratum est, quod Melchisedech benedixit Abraham: *Sine ulla vero contradictione*, inquit Paul. *qui minor est, a majori benedicitur*; e converso autem Abraham obtulit decimas Melchisedech tanquam superiori, in Abrahamo autem decimata est tribus Levi, quæ in illius lumbis continebatur.

13. *Dubium.* — *Responsio.* — Ubi observandum primo est, Christum non fuisse decimatum, quia non continebatur in lumbis Abraham, secundum rationem seminalem, sed tantum *secundum corpulentam substantiam*, ut August. loquitur, lib. 10 Genes. ad lit., c. 20; et D. Thom. infra, q. 31, art. 8. Secundo, est observandum, litteram Genes. videri posse ambiguam (ut Hier. supra notavit); sic enim habet: *At vero Melchisedech, rex Salem, proferens panem et vinum, etc.*; et postea subdit: *Et dedit ei decimas ex omnibus*; non explicat autem uter alteri dederit. Propter quod nonnulli ex Hebræis contendunt potius Melchisedech dedisse decimas suæ substantiæ Abrahamo, quia hoc magis videtur sonare ordo et contextus litteræ. Sed nihilominus certum est Abraham dedisse decimas Melchisedech, ex omnibus spoliis quæ ex hostibus reportabat; primum quod ita exponat Paul., ad Heb. 7, qui tamen cum Hebræis scriberet, non eis exponeret Scripturam, nisi juxta receptum apud antiquos Hebræos sensum. Secundo, quanquam D. Hieronymus supra dicat, etiam apud Septuaginta ambiguam esse litteram, tamen prout nunc reperitur in Bibliis Complutensibus, nulla est ambiguitas, sic enim habet: *Et dedit ei Abraham decimas ex omnibus*, quod etiam aperte dixit Joseph., lib. 1 Antiquit., cap. 18, his [verbis]: *Abraham vero dante ei decimas spoliiorum, munus accepit*. Tertio, ex ipsa littera potest variis modis colligi: tum quia absolute dicat, *ex omnibus*, videtur plane referre res aliquas, de quibus facta fuerat mentio; non dixerat autem Melchisedech attulisse res aliquas, ex quibus decimas solveret, de Abrahamo autem dixerat reduxisse omnem substantiam Sodomorum, et Loth fratris sui, et hostium; ad hæc ergo spolia fit relatio, cum dicitur dedisse omnium decimas; tum etiam quia prædicatur Melchisedech fuisse sacerdotem; non est autem sacerdotis dare, sed recipere decimas. Denique, cum David dicat Christum fuisse sacerdotem *secundum ordinem Melchisedech*, constat illum fuisse superiorem et majorem, atque adeo illi datas esse decimas.

14. *Objectio.* — Dices: Abraham erat sacerdos legis naturæ, quandoquidem esset primogenitus, ut colligitur ex Genesis 14; sed omnes primogeniti ex stirpe Noe erant eo tempore sacerdotes (ut supra cum Hieronymo diximus); erat ergo sacerdos; unde et sæpe legimus, ipsum obtulisse sacrificium; ergo in dignitate sacerdotali erat æqualis

Melchisedech; cur ergo illum ut superiorem veneratus est? Respondeo primum, quia erat sacerdos, et progenitor ejus, et credibile est, in Ecclesia, quæ semper una fuit, servatum etiam tunc esse quemdam modum ordinis hierarchici, atque ita seniore et antiquissimo sacerdotem ac primogenitum Noe, fuisse veluti sacerdotem summum, quem omnes ut superiorem suspiciebant. Deinde credibile est, Abraham agnovisse figuram et mysterium, et in Melchisedech Christum ipsum fuisse veneratum, illumque, scilicet Melchisedech, recognovisse ut majorem, non solum propter id quod erat, sed maxime propter id quod representabat.

15. Sexto, fuit similitudo hæc seu figura posita in oblatione panis et vini, per quam et Deo gratias egit, et milites e via fessos recreavit, post victoriam de inimicis partam, quæ fuit figura sacrificii inveniendi corporis Christi sub speciebus panis et vini, quod et Deo offertur, et fidelibus Christi militibus post partam de peccatis victoriam in alimentum spirituale cedit. Et ita, sicut conditionibus personæ suæ præfiguravit Melchisedech Christi personam, ita sua oblatione Christi sacrificium adumbravit; nam cum præcipuus actus sacerdotis sit sacrificium, non fuisset perfecta sacerdotii representatio, nisi simul ipsius sacrificii figura intercessisset.

16. *Dubium.* — *Responsio.* — Ad interrogationem vero quæ supra objiciebatur, cur Paulus hujus ultimæ similitudinis non meminerit, respondendum est, Apostolum non sumpsisse munus explicandi omnia quibus Melchisedech Christum figuravit, sed solum persuadendi sacerdotium Christi esse perfectum Aaronico; et illud esse æternum, hoc temporale, et per illud auferendum. Et ad hoc probandum usus est figura Melchisedech, ac propterea tantum in illa ponderavit quæ ad hanc æternitatem et excellentiam sacerdotii Christi significandum referre videbantur; quia igitur similitudo in ritu sacrificandi nihil ad hoc pertinebat, illam prætermittendam censuit, præsertim (inquit Hieronymus) *ne daretur sanctum canibus*; scribebat enim ad Hebræos nondum fortasse credentes, et ideo noluit interponere sermonem de sacramento Eucharistiæ, creditu difficillimo, ne fortasse sine necessitate et opportunitate tot mysteria eis proponendo, illos obrueret. Unde et ipsemet præmiserat grandem esse de Christo sermonem, et eos, ad quos scribebat, esse imbecilles ad audiendum. Adde, unum ex signis

quo Paulus ibi ostendit sacerdotium Christi excellere Aaronicum, esse, quia multa sacrificia legalia non potuerunt perfectam sanctitatem conferre, *Christus autem una oblatione consummavit sanctificatos*; hoc autem discrimen maxime cernitur in sacrificio cruento, et ideo non oportuit tunc mentionem facere sacrificii incruenti, quod sæpius in Ecclesia offertur, quanquam illius iterata oblatio nihil deroget perfectioni sacrificii incruenti, quia in re oblata idem est sacrificium, quod diverso modo offerendi iteratur, non ut aliquid virtutis ipsi sacrificio accrescat, sed ut illius efficacia nobis applicetur.

17. *Objectio.* — *Responsio.* — Una sola superest objectio; quia, si Christus dicitur sacerdos secundum ordinem Melchisedech, solum propter repræsentationem, eadem ratione poterit dici sacerdos secundum ordinem Aaron, quia per legale sacerdotium, Christi sacerdotium, et per sacrificia legalia, sacrificium Christi cruentum repræsentata sunt, ut constat ex Paulo, ad Heb. 9 et 13. Respondetur negando consequentiam, quia non sufficit quæcunque præfiguratio vel repræsentatio, ut Christus dicatur esse sacerdos secundum illum ordinem; primo, quia quod ad rem ipsam spectat (ut supra dictum est) non potest quis dici sacerdos secundum ordinem Aaron, nisi sit de stirpe ejus, et cæremoniis in ea lege statutis ordinatus, quæ non possunt in Christum convenire. Deinde, quod ad repræsentationem attinet, sacerdotium Aaron erat imperfectum et temporale, et præfiguravit Christum secundum statum vitæ passibilis: at vero Melchisedech fuit typus Christi secundum omnes perfectiones sacerdotii ejus, unde sacrificia legalia tantum figurabant cruentum sacrificium Christi, per quod erant consummanda et abolenda, sacrificium vero Melchisedech præfiguravit sacrificium Christi eo modo quo in æternum erat duraturum, vel in Ecclesia militante, in qua semper Christus est principale offerens, et erit quamdiu mundus durabit. Propter quod dici potest *sacerdos in æternum*, seu *in seculum*, ut habet littera hebræa. Vel certe, quia etiam in Ecclesia triumphante per æternam commemorationem et gratiarum actionem officium sacerdotis exercebit. Quocirca, sicut lex scripta legem gratiæ præfiguravit; quia tamen imperfecta fuit, et per legem gratiæ abolita, non potest lex gratiæ dici esse secundum ritum legis veteris; ita, quamvis sacerdotium legale Christum figuraverit, tamen quia imperfec-

tum fuit, et per Christum abrogatum, non potest dici Christus sacerdos secundum illum ordinem; at vero lex naturalis non fuit abrogata per Christum, sed confirmata, aucta et perfecta. Et ita sacerdotium etiam Melchisedech, quatenus erat legis naturæ, non fuit proprie per Christum ablatum, sed ad perfectiorem modum elevatum; quæ tamen perfectio tota in illomet præfigurata fuit, et ideo optime dicitur Christus sacerdos secundum illum ordinem, quia in se habuit quidquid perfectionis in illo fuit, tam formaliter quam repræsentative.

DISPUTATIO XLVII.

In duas sectiones distributa.

DE POTESTATE EXCELLENTIÆ CONVENIENTE CHRISTO RATIONE SUPREMI SACERDOTII, EJUSQUE SPIRITUALI REGNO.

Sacerdotis munus præcipuum quod sit. — Cum, teste Paulo, sacerdos medius sit inter Deum et homines, duo præcipue ad illius munus spectant: alterum, per habitudinem ad Deum; alterum, per habitudinem ad homines. Debet enim Deum colere, orare, et uomine totius populi sacrificium ei offerre, vel in expiationem delictorum, vel in gratiarum actionem, et cultum illi ut primo principio debitum, vel denique ad nova beneficia impetranda. Debet præterea populum de rebus ad cultum Dei, et salutem animæ pertinentibus docere, et instruere, ac sanctificare, juxta modum sacerdotii, et potestatem sibi a Deo datam; et eodem modo ad sacerdotem pertinet gubernare populum sibi commissum, et per convenientia media dirigere ad destinatum finem, qui est Dei cultus, et animarum salus. Ac denique judicium ferre de rebus ad eundem spiritualem finem pertinentibus, juxta potestatem sibi datam, ut dictum est; quia, licet non omnibus sacerdotibus omnia hæc convenient, simpliciter tamen pertinent ad sacerdotale munus, et præcipue talis potestas invenienda est in principali sacerdote, in quo tota sacerdotalis virtus eminenter continetur. Quoniam ergo in præcedenti disputatione satis dictum est de sacerdotio Christi per habitudinem ad Deum, et de modo ac ritu quo illi sacrificium obtulit, quibus etiam adjungi possunt quæ supra de oratione Christi dicta sunt, ideo consequenter sequitur, ut breviter aliquid dicamus de hoc sacerdotio in ordine ad homines, et de spirituali potestate

Christi ad regendam Ecclesiam, ut supremi illius Pontificis, et spiritualis regis. Quoniam vero de doctrina Christi, et de potestate ad judicandas animas infra D. Thomam disputat propriis locis, quamvis illa revera ad sacerdotem pertineant, illa nunc omitemus, dicemusque solum de potestate quam Theologi vocant excellentiæ, et de potestate legislativa.

SECTIO I.

Utrum Christus, tanquam Summus Ecclesiæ Pontifex, et spiritualis Rex, potestatem excellentiæ super illam habeat.

1. *In Christo potestas excellentiæ in universam Ecclesiam.* — Dico primo: Christus Dominus, in quantum summus sacerdos, habuit supernaturalem quamdam excellentiæ potestatem in universam Ecclesiam. Hanc conclusionem docent omnes Theologi, in 4, dist. 1, et colligitur ex D. Thoma infra, tota q. 59, et clarius 64, art. 3 et 4, et quoad rem ipsam est de fide, ut patet ex Matth. ultim.: *Data est mihi omnis potestas in celo et in terra.* Et explicatur breviter ex usu et actibus hujus potestatis; nam imprimis ratione illius potuit Christus Dominus spiritualem Rempublicam condere, scilicet Ecclesiam suam, et modum quo gubernanda et regenda erat, ordinare, superiores eligere, et jurisdictionem illis dare, et similia, quæ omnia constant ex Evangelii, Matth. 16: *Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalebunt adversus eam, et tibi dabo claves regni celorum, et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in celis; et quodcumque solveris super terram, erit solutum et in celis;* quæ omnia verba continent actus supremæ potestatis, quibus similia sunt in c. 18; et Joan. 21: *Pasce oves meas,* et c. 20: *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos,* etc.; unde Paul., ad Ephes. 4: *Unicuique, nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi;* et infra: *Et ipse dedit quosdam Apostolos, quosdam autem Prophetas,* etc., usque ad illud, *In ædificationem corporis Christi,* id est, ad rectam Ecclesiæ gubernationem et profectum; et similia habet 1 ad Cor. 12, et 2 ad Cor. 13: *An experimentum quæritis ejus, qui in me loquitur Christus, qui in vobis non infirmatur, sed potens est in vobis;* et infra: *Ideo hæc scribo absens, ut non præsens durius agam secundum potestatem, quam Dominus dedit mihi in ædificationem, et non in destructionem.* Ac deni-

que 1 ad Cor. 4: *Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei.* Deinde pertinuit ad hanc potestatem posse instituere sacramenta, ut constat Christum et potuisse, et fecisse, ex vulgatis testimoniis Joan. 3: *Nisi quis renatus fuerit;* et Matth. ult.: *Ite, et docete omnes gentes, baptizantes eos,* etc.; et Matth. 26: *Hoc facite in meam commemorationem;* et Joan. 20: *Quorum remiseritis peccata.* Denique de fide certum est, et in Concil. Trident., sess. 7, definitum, omnia sacramenta a Christo esse instituta. Ratio vero conclusionis est, quia Christus non utcumque est sacerdos, sed excellentissimo et perfectissimo modo, nam est supremus Pontifex, *excelsior cælis factus,* ut dicitur ad Heb. 7; ergo habere debuit supremam excellentiæ potestatem; deinde, quia ratione unionis et infiniti meriti, omnis hæc potestas illi debita erat. Ad quod accomodari potest illud Joan. 13: *Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus,* id est, quod omnium hominum salus, redemptio, instructio et gubernatio illi commissa erat, ut recte exponunt August., tract. 55 in Joan.; et Cyril., lib. 9 in Joan., c. 3. Nec dissimilia sunt verba Daniel. 7: *Aspiciebam, et ecce quasi filius hominis,* etc.; et infra: *Et dedit ei potestatem, et honorem, et regnum, et omnes populi, tribus, et linguæ ipsi servient, potestas ejus potestas æterna, quæ non auferetur, et regnum ejus, quod non corrumpetur.*

2. *Regnum spirituale Christi in Ecclesiam.* — Et ex hac conclusione sequitur (quod illam maxime confirmat) Christum Dominum simul cum summo sacerdotio habuisse regnum spirituale, vel potius de ratione talis sacerdotii fuisse regiam hanc dignitatem et potestatem, de qua Psalm. 2 dictum erat: *Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion, montem sanctum ejus.* Et, ut constet tale regnum esse spirituale, subdit: *Prædicans præceptum ejus;* et infra: *Postula a me, et dabo tibi gentes hæreditatem tuam, et possessionem tuam terminos terræ, reges eos in virga ferrea;* et statim explicat hoc regimen spirituale esse, dicens: *Servite Domino in timore, et exultate ei cum tremore; apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus;* et Isai. 9: *Factus est principatus super humerum ejus, et vocabitur nomen ejus admirabilis, consiliarius, Deus, fortis, pater futuri seculi, princeps pacis, multiplicabitur ejus imperium, et pacis non erit finis, super solium David, super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud, ut corroboret*